

VNEUS Tierala Lauri

07.05.2010

Eduskunta
Suuri valiokunta

Viite

Asia

EU-politiikan avaintavoitteet 2010-2011

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys, joka koskee Suomen EU-politiikan avaintavoitteita vv. 2010-2011.

Suuri valiokunta edellytti lausunnossaan (SuVL 1/2010- E- 168/2009), ”että valtioneuvosto saattaa vaikuttamisselvityksen mukaan tehtävät, systemaattiset vaikuttamis- ja priorisointiratkaisunsa eduskunnan käsiteltäväksi”.

EU-ministerivaliokunta käsitteli asian 7.5.2010 pidetyssä kokouksessaan.

EU-asioiden valtiosihteeri

Kare Halonen

EU-asiantuntija

Lauri Tierala

[Allekirjoitukset]

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi

EU-POLITIIKAN AVAINTAVOITTEET 2010–2011**I Lähtökohdat**

- EU-vaikuttamisselvityksessä korostetaan tavoitteiden valinnan merkitystä Suomen EU-politiikan onnistumiselle. Rajalliset vaikuttamisresurssit on kohdistettava tärkeimpiin kysymyksiin.
- Avaintavoitteet valikoidaan kaksiporaisena prosessina: ensin ministeriöt omalta osaltaan, sitten EU-ministerivaliokunta koko valtioneuvostoa koskevien hankkeiden osalta.
- Ministeriöt ovat määrittäneet alkuvuoden 2010 aikana tärkeimmät tavoitteet toimialoillaan sekä niihin liittyvät vaikuttamissuunnitelmat.
- Ministeriöiden painopisteiden joukosta on otettu tähän muistioon hallituksen yhteisiksi avaintavoitteiksi hankkeita, jotka ovat poliittisesti ja/tai taloudellisesti merkittäviä ja joihin liittyy erityinen kansallinen intressi.
- Suomi nostaa muistiossa listatut avaintavoitteet EU-keskustelun asialistalle johdonmukaisesti pääministerin ja ministerien tapaamisissa, kokouksissa ja muissa yhteyksissä.
- Listaa päivitetään puolivuositain ja hankkeiden edistymistä arvioidaan.

II Avaintavoitteet**1. Talouspoliittinen koordinaatio**

Asian käsittely:

- Komissio antaa lähiaikoina tiedonannon talouspolitiikan koordinaation tehostamisesta euroalueella. Tiedonannon perusta on SEUT artiklassa 136, ja se sisältää ehdotuksia tiukempaa jäsenmaiden julkisen talouden ja kansantalouden valvontaa varten.
- Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Van Rompuy asettaa maaliskuun Eurooppa-neuvoston pyynnön johdosta työryhmän, joka ”esittää neuvostolle tämän vuoden loppuun mennessä paremman kriisinratkaisukehyksen ja kurinalaisemman talouspolitiikan edellyttämät toimenpiteet ja tutkii kaikki vaihtoehdot säädöskehyksen vahvistamiseksi.”

Suomen kanta:

Uuden talouskasvun edellytysten luominen ja julkisen talouden kestävyysvarmistaminen ovat talouskriisin jäljiltä ja mm. ikääntymisen myötä EU:n ja jäsenmaiden keskeinen haaste. Erityisesti euroalueen maiden keskinäisriippuvuus edellyttää talouspolitiikan koordinaation parantamista sekä varautumista mahdollisten kriisitilanteiden ratkaisuun. Myös koko unionin laajuista koordinaatiota (SEUT § 121:n pohjalta) on kehitettävä.

Tärkeä osa talouspolitiikan koordinaation parantamista on verokoordinaation kehittäminen, jonka tarpeellisuus korostuu talouskriisin jälkeisessä tilanteessa. Tavoitteena tulee olla

verotuksen painopisteen siirtäminen työn verottamisesta muun muassa ympäristöverotuksen suuntaan.

Talouspolitiikan koordinaatiota tukisivat kestävästä talouspolitiikasta seuraavat sanktiot muun muassa unionin alue- ja rakennepolitiikan maksatusten keskeyttämisen muodossa.

2. Sisämarkkinat mukaan lukien digitaalinen agenda

Asian käsittely:

- Sisämarkkinoiden kehittämistarpeita analysoidaan Mario Montin toukokuussa 2010 julkaisemassa raportissa. Tätä seuraa komissio tiedonanto vuoden toisen neljänneksen aikana, ja myöhemmin komissio antaa esityksen laajasta sisämarkkinoiden uudistamispaketista.
- Komission on tarkoitus antaa toukokuun puolivälissä tiedonanto koskien ns. digitaalista agendaa. Kyseessä on ensimmäinen Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahankkeita koskeva tiedonanto.

Suomen kanta:

Sisämarkkinoiden parempi hyödyntäminen edellyttää poliittista sitoutumista oikeaan toimeenpanoon sekä toimenpiteisiin sisämarkkinoiden toiminnan tehostamiseksi niillä sektoreilla, joissa on suurin kasvupotentiaali: muun muassa palvelumarkkinat, ns. vihreä kasvu sekä erityisesti digitaaliset sisämarkkinat.

Suomi tukee Eurooppa 2020 -strategian digitaalista agendaa koskevaa lippulaivahanketta ja sen konkreettisia toimenpidesuosituksia. Hanke koskettaa laaja-alaisesti tietoyhteiskunnan eri sektoreita (mm. nopeiden internetyhteyksien edistäminen, digitaalisten palveluiden ja sisältöjen sisämarkkinoiden kehittäminen, taajuuspolitiikka) ja sitä tulee valmistella koordinoitusti sekä komissiossa että kansallisesti.

Suomella on erityisen suuri intressi kehittää digitaalisia sisämarkkinoita, jotka nykyisellään toimivat puutteellisesti. EU-lainsäädännön tulisi luoda hyvät edellytykset uusille ja innovatiivisille palveluille poistamalla esteet sisämarkkinoilta sekä edistämällä viestintäyhteyksien leviämistä radiotaajuus- ja laajakaistapolitiikan keinoin.

3. Ilmastopolitiikka

Asian käsittely:

- YK:n ilmastoneuvotteluissa käsitellään mm. osapuolten päästövähennysvelvoitteisiin, ilmatorahoitukseen ja hiilinieluihin liittyviä tavoitteita.
- EU:n ilmasto- ja energiapaketti sisältää myös periaatteet siitä, miten EU siirtyy tarvittaessa tiukempaan päästövähennystavoitteeseen (esim. -30 %:iin) osana kansainvälistä ilmastopimusta.

- Hiilinielujen käytön mahdollisuuksia EU:n hiilidioksidipäästöjen vähennystavoitteen taakanjaossa tarkastellaan, mikäli a) kansainvälistä sopimusta ei ole syntynyt vuoden 2010 aikana tai b) mikäli EU siirtyy yli 20 %:n päästövähennystavoitteeseen.

Suomen kanta:

Suomi pitää tärkeänä, että Kööpenhaminan sitoumukseen kirjattuja toimia ryhdytään konkretisoimaan ja mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan viipymättä. Kööpenhaminan sitoumuksen toimeenpano tulee aloittaa toimista, joita voidaan toteuttaa ilman ilmastopimuksen osapuolikokouksen päätöksiä (mm. lyhyen aikavälin rahoitus).

Kööpenhaminan sitoumuksen elementit tulisi sisällyttää virallisesti YK:n neuvotteluprosessiin, mukaan lukien kehittyneiden maiden päästövähennyssitoumukset ja kehitysmaiden ilmoittamat kansalliset päästövähennystoimet. Tältä pohjalta voidaan jatkaa kohti sitovan sopimuksen aikaansaamista vuonna 2011. Suomi pitää välttämättömänä, että eri maiden päästövähennystavoitteiden tasoa pystytään nostamaan kohti kahden asteen tavoitetta.

EU on päättänyt ehdollisesta siirtymisestään tiukempaan (-30 %:n) päästövähennykseen. Suomi korostaa Eurooppa-neuvostossa asetettuja ehtoja sitoutumiselle tiukempaan tavoitteeseen ja pitää tärkeänä selvityksiä niiden täyttymisestä. Suomi katsoo, että kahden asteen tavoitteen saavuttaminen edellyttää kehittyneiltä mailta 80–95 %:n päästövähennyksiä vuoteen 2050 mennessä.

Suomelle metsien kohtelu osana EU:n taakanjakopäätöstä ja kansainvälistä ilmastopimusta on taloudellisesti merkittävä kysymys. Suomen tavoitteena on, että hiilinielujen laskentatavoista sovittaisiin kansainvälisesti. Laskentatavan tulee edistää päästöjen vähentämistä globaalilla tasolla. Suomi suhtautuu hyvin kriittisesti sellaisiin metsiin liittyviin laskentatapoihin, jotka aiheuttavat luonnontieteellisen nielun muuttumisen laskennalliseksi päästökseksi. Laskentasääntöjen tulee pitkällä aikavälillä kannustaa metsänielun lisäämisen lisäksi sekä nielujen ylläpitämiseen että uusiutuvan energian lisäämiseen ja uusiutumattomien luonnonvarojen käytön korvaamiseen uusiutuvilla luonnonvaroilla kuten puutuotteilla.

Suomi pyrkii siihen, että puutuotteiden merkitys uusiutuvana ja ympäristöystävällisenä materiaalina tunnustetaan ilmastopimuksessa ja puutuotteiden käyttöä edistetään EU:ssa.

4. Rahoituskehykset, maatalouspolitiikan tulevaisuus sekä alue- ja rakennepolitiikka

Asian käsittely:

- Komissio antaa heinä-syyskuussa 2010 tiedonannon budjetin uudelleentarkastelusta ja kesällä 2011 esityksen rahoituskehyksestä seuraavalle kaudelle.
- Maatalouspolitiikan tulevaisuudesta odotetaan komission tiedonantoa loppuvuodesta 2010 ja lainsäädäntöehdotuksia kesällä 2011.
- Koheesiopolitiikan osalta komissio julkaisee vuoden 2010 loppupuolella viidennen koheesiokertomuksen, jossa pohjustetaan koheesiopolitiikan uudistusta.

Suomen kanta:

Suomen päätavoitteet rahoituskehysten ja maatalous- sekä alue- ja rakennepolitiikan tulevaisuuden suhteen on määriteltä valtionneuvoston selonteossa EU-politiikasta. Selonteon mukaan Suomi arvioi unionin toimintaa suhteessa sen tuomaan laaja-alaiseen lisäarvoon yhä selvemmästä nettomaksuasemasta huolimatta.

Suomi katsoo, että budjetin rahoituskäytäntöjä pitäisi muuttaa joustavammiksi, jotta unionilla olisi mahdollisuus vastata nopeammin muuttuviin tilanteisiin. Esimerkiksi viisivuotinen kehys ja siirtyminen aitoon kehysbudjetointiin toisivat joustavuutta ja tehokkuutta varojen käyttöön. Unionin rahoitusjärjestelmän tulisi olla nykyistä selkeämpi ja perustua jäsenmaiden bruttokansantuloon.

Budjetin perinteisten suurten menoerien (maatalous, maaseudun kehittäminen sekä alue- ja rakennepolitiikka) lisäksi on otettava huomioon ns. uudet haasteet (mm. kilpailukyky- ja innovaatiopolitiikka, oikeus- ja sisäasiat, ilmasto- ja energiapolitiikka sekä ulkosuhteet), joiden takia budjetin painopisteitä joudutaan tarkistamaan. Ulkosuhderahoituksen painopistettä on pyrittävä tasapainottamaan unionin eteläisten ja itäisten lähialueiden välillä.

Suomi painottaa, että ilmastonmuutos ja ruokaturvallisuuden merkitys korostavat tarvetta huolehtia jatkossakin maanviljelyn toimintaedellytyksistä unionin kaikilla alueilla, mukaan lukien syrjäisimmätkin luonnonolosuhteiltaan vaikeat alueet.

Alue- ja rakennepolitiikan suhteen Suomi korostaa sitä, että monet alueet maassamme kärsivät pysyvistä olosuhdehaitoista, pitkistä välimatkoista, harvasta asutuksesta ja pohjoisista luonnonoloista. Muilla kuin köyhimmillä tai poikkeuksellisten olosuhteiden alueilla harjoitettavan rakennepolitiikan pitää olla vahvemmin valikoivaa.

Sekä maatalouspolitiikan että alue- ja rakennepolitiikan sisältöä ja hallintoa on tarpeen yksinkertaistaa.

5. Unionin globaali rooli

Asian käsittely:

- Eurooppa-neuvosto tulee syksyllä – ja tulevaisa kokouksissaan – käsittelemään EU:n globaalin roolin kehittämistä ja suhteita keskeisimpiin kolmansiin maihin.

Suomen kanta:

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n globaalin roolin kehittäminen nousee ratkaisukeskeiseen ja tavoitteita asettavaan pohdintaan. EU on maailman johtava alue monella ulottuvuudella, mutta sen painoarvo ei ole nostanut sitä johtavan vaikuttajan asemaan maailmanpolitiikassa. Voidakseen omaksua painoarvonsa mukaisen johtavan globaalin vaikuttajan aseman EU:n tulee kyetä toimimaan ulkosuhteissaan yhtenäisesti ja johdonmukaisesti. Lähtökohtana tulee olla kokonaisvaltainen ja yhtenäinen lähestymistapa, jonka puitteissa esimerkiksi kauppa-, ilmasto-, turvallisuus- ja kehityspolitiikkoja edistetään rinta rinnan. Avain on unionin yhtenäisyys, jota Lissabonin sopimus edistää merkittävästi.

Suomi on tyytyväinen saavutettuun yhteisymmärrykseen Euroopan ulkosuhdehallinnosta ja pitää tärkeänä, että lopulliset päätökset saadaan pian tehdyiksi. Annamme kaiken tukemme korkealle edustajalle Euroopan ulkosuhdehallinnon rakentamisessa vahvaksi ja vastuulliseksi toimijaksi.

Unionin kumppanuuksia kolmansien maiden ja alueiden kanssa tulee arvioida kriittisesti ja tarpeiden mukaan kehittää. Unioni tarvitsee älykkäitä kumppanuuksia, joilla saavutetaan nykyistä parempia tuloksia. Tällaiset strategiset kumppanuudet ovat EU:n globaalin roolin kannalta keskeisen tärkeitä.

Suomen kannalta erityistä painoa tulee antaa kumppanuuksien kehittämiselle Venäjän ja Yhdysvaltain, nousevien talouksien sekä toisaalta EU:n lähialueiden kanssa.

III Valmistelu

- Vastuuministeriöt valmistelevat avaintavoitehankkeita valtioneuvoston normaalin työnjaon mukaisesti.
- Koska hankkeilla on useamman ministeriön toimialaa koskevia vaikutuksia, on niiden asianmukainen koordinointi ja kokonaisarviointi EU-asioiden yhteensovittamisjärjestelmässä erityisen tärkeää. Poliittiset linjaukset tehdään EU-ministerivaliokunnassa.
- Suomen kantoja avaintavoitehankkeisiin määritellään etupainotteisesti niin, että Suomella on mahdollisuus vaikuttaa komission esitysten sisältöön sekä kansallisesti tärkeiden näkökohtien osalta Euroopan parlamenttiin.
- Suomella on oltava valmius esittää tavoitteitaan ja kantojaan kaikilla tasoilla: Eurooppa-neuvostossa, neuvostossa, Coreperissa ja työryhmässä.
- Etupainotteisessa kannanmuodostuksessa tehdään yhteistyötä eduskunnan kanssa normaalin käytännön mukaisesti E-kirjeiden kautta.